

om konkret forskyldt fængselsstraf bør bibeholdes, men foreslår samtidig, at kravet suppleres med en bestemmelse om, at varetægt kun kan iværksættes, hvis den påsigtede lovovertrædelse er af en sådan grovhed, at strafferammen omfatter fængsel i 1 år og 6 måneder eller mere. Både i straffeloven og i særlovgivningen findes imidlertid en lang række straffbare forhold, som kan straffes med fængsel i indtil 3 måneder, indtil 6 måneder eller indtil 1 år. Udvalget har nøje gennemgået disse bestemmelser og er kommet til det resultat, at adgangen til varetægtsfængsling i disse tilfælde uden skade vil kunne bortfalde.

2°) Udvalget anfører, at der ved afgørelsen af, om varetægt bør anvendes, først og fremmest bør foretages en afvejning af indgrebets nødvendighed over for den skade og de forstyrrelser, som indgrebet kan forvolde hos sigtede, hans familie og andre, der bliver berørt heraf. Reglerne bør derfor udformes således, at domstolen, politiet og forvareren ansøres til at få alle relevante oplysninger frem, der er nødvendige for at kunne foretage denne afvejning, herunder oplysninger om anholdtes arbejdsmæssige og familiemæssige forhold. Udvalget foreslår derfor, at der i retsplejeloven indføres en udtrykkelig regel, hvorefter frihedsberøvelsen, også med hensyn til dens varighed, ikke må stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, der kan ventes (lovforslagets § 762, stk. 3).

3°) I retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1, findes en særlig adgang til varetægtsfængsling af personer uden fast bopæl eller opholdssted m. v. Udvalget foreslår denne bestemmelse ophævet under henvisning til, at man i tilfælde, hvor sigtede er udlænding eller har en så ringe social integration, at der er en reel flugtfare, vil kunne træffe bestemmelse om varetægt med henvisning til flugtfaren. Udvalget fremhæver, at med nutidens hurtige kommunikationsmidler vil en kortvarig tilbageholdelse af personer, der er uden fast bopæl, eller hvis identitet er usikker, normalt være tilstrækkeligt for at få oplysninger om identitet og eventuelle verserende sager.

4°) Ved siden heraf foreslår udvalget en skærpelse af bestemmelsen om varetægt på grund af flugtfare. Efter den gældende bestemmelse (§ 780, stk. 1, nr. 2, litra a) indgår »hensynet til sagens beskaffenhed« i vurderingen af, om sigtede må antages at ville unddrage sig ansvaret ved at flygte eller skjule sig. Udvalget fremhæver, at der på grundlag af dette kriterium har udviklet sig en

praksis, hvorefter der ved sigtelser for alvorligere forbrydelser ofte anvendes varetægt med henvisning til flugtfaren, og finder, at det ikke kan afvises, at der bag sådanne varetægtsfængslinger med henvisning til retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 2, litra a, reelt kan skjule sig en retshåndhævelsesarrest, der alene kan finde sted efter den restriktive bestemmelse i litra d. Udvalget foreslår derfor, at hensynet til »sagens beskaffenhed« udgår af bestemmelsen.

5°) Udvalget har overvejet, om der fortsat er behov for at opretholde den særlige varetægtsbestemmelse i § 780, stk. 1, nr. 2, litra d (varetægtsfængsling af hensyn til retshåndhævelsen), som i første række er begrundet i hensynet til befolkningens retsbevidsthed og den nødvendige alvor og konsekvens i retshåndhævelsen. Udvalget finder, at en sådan bestemmelse fortsat bør være gældende, men foreslår to ændringer, som må forventes at ville begrænse anvendelsesområdet for retshåndhævelsesarresten. Formuleringen foreslås ændret, således at det ikke er tilstrækkeligt til at anvende varetægt, at det påsigtede forhold efter sin art er af en særlig grovhed. Det kræves yderligere, at det efter de oplysninger om det konkrete forholds grovhed, der foreligger i sagen, skønnes påkrævet, at sigtede ikke forbliver på fri fod. Bestemmelsens anvendelsesområde er af udvalget endvidere søgt begrænset ved, at strafferammen for den påsigtede lovovertrædelse skal nå op til fængsel i 6 år eller derover.

d. På tre punkter foreslår udvalget en udvidelse af de gældende fængslingsbestemmelser:

1°) Efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 2, litra c, kan varetægtsfængsling ske, når der er særlig grund til at antage, at sigtede vil bestræbe sig for at »modvirke undersøgelsen ved at fjerne gerningens spor eller påvirke medsigtede eller vidner til at afgive urigtig forklaring eller på anden lignende måde«. Udvalget anfører, at der med hjemmel i denne bestemmelse undertiden træffes bestemmelse om varetægt, selv om anholdte tilstår det påsigtede forhold, hvis der er medskyldige på fri fod og grund til at frygte, at de vil blive advaret, eller at sigtede vil vanskeliggøre bevisførelsen mod dem, hvis han sættes på fri fod. Udvalget finder, at varetægt i disse tilfælde kan være påkrævet – i hvert fald, hvis sagens omstændigheder giver grund til at tro, at der foreligger organiseret kriminalitet eller et særligt afhængighedsforhold til medsigtede på fri fod – og foreslår derfor i betænkningen for at udelukke enhver tvivl om lovligheden af denne praksis, at varetægt kan etable-